

Integrátorok tanácskozása

Csóka Péter, az ÁERSZ igazgatója nyitotta meg az egész délelőtt tartó tanácskozást, majd Bartha Pál főtanácsos részletesen ismertette az erdészeti integráció célját és a további teendőket, melyek megvitatását kérte a vállalkozóktól. Az ülésen jelen volt Osváth Györgyné (FVM).

Az erdészeti integráció célja

A magánszféra működőképességének javítása, a szakirányítási támogatás a cél elérésnek „csupán” sajátos eszköze, mely az integrátor részére törvényes lehetőséget biztosít az integráltak üzemtervébe való betekintéshez. Az így szerzett információ birtokában az integrátor felbecsülheti a hatáskörébe vont térség magánerdő-gazdálkodásának nagyságrendjét és perspektíváit, ami reális alapot nyújt egy gazdálkodó szervezet kiépítéséhez.

Az erdészeti integráció rész céljai

– még az EU-csatlakozás előtt olyan valódi gazdálkodói hálózat létrehozása, amely teljes körű erdőgazdálkodási szolgáltatás nyújtására alkalmas, ideértve a szakirányítási szolgáltatást is;

– az értékesítés megszervezése;

– a passzív erdőtulajdonosi kör mobilizálása;

– alternatíva azon erdőtulajdonosok és tulajdonosi közösségek számára, akik/amelyek gazdálkodói jogait nem hajlandók átruházni.

A cél elérésének eszköztára

– differenciált és stabil szakirányítási támogatás;

– olyan forgóeszköz-feltöltési támogatás, amely néhány évig támogatja a növekedést is;

– többlet-géptámogatás.

A támogatási jogcímek a cél – a működőképesség – elérését csakis rendszerbe foglaltan biztosítják.

Az integrációt nebezítő körülmények

– a gondolkodásmód (az erdőgazdálkodói jogot kényelmesebb elvonni, mintsem a megrendelést olcsó és minőségi munkával megszerezni; az erdészeti igazgatás számára is egyszerűbb a termelő típusú társulás);

– az osztatlan közös tulajdon magas aránya, mely az integrátorhoz való csatlakozást költségességével és nehézkes döntési mechanizmusával fékezi;

– a társult erdőgazdálkodás elvének fetiszizálása gazdasági előnyök nélkül (a termelő típusú társult erdőgazdálkodók üzemi területe túl kicsi);

– bonyolult támogatási rendszer:

• a támogatási rendszerből a koncepció célja nem ismerhető meg, mivel a jogcím a mezőgazdaság arculatára formálódott, továbbá a fejlesztés eszköztára (szakirányítás, gép, forgóesz-

köz-feltöltés) más-más helyen található vagy hiányzik (forgóeszköz-feltöltés);

• a szakirányítási támogatási jogcím bonyolító az FVM Hivatalok – ahol hiányzik az erdészeti szakértelem –, továbbá ez a struktúra nem teszi lehetővé a folyamatos, több évre szóló alkalmazás támogatását sem;

• a rendszer túl bürokratikus (FVM Hivatal, erdészeti hatóság, APEH).

Bejegyzett erdészeti integrátorok

Név	Cím	Üzemi terület, ha	Szakirányított terület ha
DPMG Rt.	2713 Csemő, Hornyák dűlő 5.	803	1082
Lignin Kft.	2750 Nagykörös, Tomori út 5.	1312	1113
Virágh Bt.	2713 Csemő, Szent István u. 39.	1316	377
Hajdúhadházi EBT	4242 Hajdúhadház, Földi J. u. 2–4.	1197	552
Könnnyű EBT	4267 Penészlek, Táncsics u. 16.	454	391
Napkori Erdőgazdák Szöv.	4552 Napkor, Kállói út 58.	839	2429
Erdeink Erdőbirtokossági Társ.	3253 Istenmezeje, Kossuth u. 48.	567	240
Első Zalai EBT	8900 Zalaegerszeg, Kinizsi u. 24/A.	868	275

A magánerdő-gazdálkodás alapproblémái

– az erdőgazdálkodási szakmai ismeretek nagyfokú hiánya;

– a gazdálkodási szándék és képesség nagyfokú hiánya, ami kielégítetlen erdőgazdálkodási szolgáltatás iránti igényként jelentkezik;

– a kis üzemméretből fakadóan ki szolgáltatottság a fapiacon.

A magánerdő-gazdálkodás mezőgazdaságtól eltérő sajátossága

A kis üzemméretből fakadó szakaszos üzemmód általános jellege, aminek következtében a gazdálkodói struktúra nagy részében hiányzik az ökonómiai feltétel és racionalitás a gazdálkodás személyi és tárgyi feltételeinek a kialakításához.

Az erdészeti integráció célja

A gazdálkodáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételekkel nem vagy alig rendelkező – folyamatos üzemmódra berendezkedni képtelen egyéni erdőgazdálkodók és „vagyonkezelő” jellegű társult erdőgazdálkodók –, valamint a passzív erdőtulajdonosi kör EU-konform módon történő bevonása az erdőgazdálkodásba.

Az erdészeti integráció EU-konform módja

Igény szerinti vagy teljes körű erdőgazdálkodási szolgáltatás nyújtása – beleértve az erdészeti szakszemélyzet alkalmazását is – valamint termékvélszárlás és -beszerzés.

Az integráció nem az integrált erdőgazdálkodói jogosultságának integrátor általi elvonásával jön létre, hanem a felek között megkötött polgárjogi szerződéssel.

Ebből következően:

– az erdőgazdálkodással kapcsolatos támogatások közvetlenül az integráltat illetik;

– az integrátor személyi és tárgyi eszközeinek fejlesztését szolgáló támogatások (szakszemélyzet, gép, forgóeszköz) viszont az integrátort illetik, és azt nem kell továbbadnia az integráltaknak.

Az erdészeti integráció lényegében véve egy szolgáltató és értékesítő szövetkezet elvei szerint működik és a piacgazdasági ismeretek bővülésével a későbbiek során át is alakulhat azzá.

Az atomizálódott tulajdonviszonyok következtében a magánszféra önszerveződés útján képtelen létrehozni termelőeszközök tartását, illetve hatékony alkalmazását lehetővé tevő folyamatos üzemi gazdálkodó szervezeteket. Ebből kiindulva állami feladatnak tekintendő egy teljes körű erdőgazdálkodási szolgáltatás nyújtására alkalmas olyan integratori hálózat létrehozásának a támogatása, amely az erdőtulajdonosok és tulajdonosi közösségek gazdálkodói jogainak tiszteletben tartása mellett képes kielégíteni ezen kör erdőgazdálkodási szolgáltatásokkal kapcsolatos igényeit.

Az integrátorok kiemelt támogatása az költségvetési források rendkívül takarékos felhasználását jelenti, mivel a több százezer bejegyzett és támogatásra jogosult szakaszos üzemi erdőgazdálkodó helyett mindössze 100–150 folyamatos üzemi erdőgazdálkodót állít a támogatási rendszer középpontjába.

Továbbá ettől az üzemszervezési for-

mától várjuk azt, hogy az Európai Unióba való belépés után a magánszféra versenyképes legyen a fapiacon.

Az erdészeti integráció olyan sajátos üzemszervezési forma, amelynek magja az erdészeti hatóságnál nyilvántartásba vett üzemi terület – amelyen termelő típusú társult gazdálkodás folyik –, és e köré csoportosulnak EU-konform módon az integráltak. E kapcsolat lényege, hogy az integrált – megtartva erdőgazdálkodói státusát – mindig döntési pozícióban van. Az integrátor pedig egyidejűleg rendelkezik termelő típusú és szolgáltató típusú üzemi területtel.

A hozzászólók által említett nebezsgékből idézzük néhányat. Külön irodákra lenne szükség, mert lakáson nem lehet fogadni az egyre gyarapodó érdeklődőket, ügyfeleket. Az integrátornak olykor meg kell előlegeznie a faanyag árát, különösen igaz a tömegárura. Az integrátori működés küszöbértéket (400 ha) igen nehéz összeszedni. Sok helyütt lehetetlen. Nehezíti a feladatot a rendezetlen tulajdonviszony. Az erdészeti rt.-kel minimum 30%-os a hátrányuk. A természetvédelmi előírások okozta kiadások hatványozottan jelentkeznek ezeknél a kisvállalkozásoknál.

El kell érni, hogy az integrátorok a Szolgáltatól névjegyzéket kaphassanak. Szerződéstípusokat kell készíteni jogász bevonásával. Jó lenne, ha a Szolgálat soron kívül kezelné az integrátorok papírjait. Rengeteg időt vesz el a bürokrácia. Az új telepítésekre jelzőtáblát lehessen felvenni. A forgóeszköz-alapot kellene megnyugtatóan feltölteni. A nyomottár elviszi a támogatást. Össze kell fogni az árkialakításkor. Az utak, hidak, árkok kezeléséhez támogatás kellene. Félt, hogy a vergődés következtében a külföldi tőke rá fog mozdulni az erdőre. Az érintett hivatalok sokszor packáznak a vállalkozóval.

Kétségtelen, hogy az erdészeti integrátorok nebezsgézetben vannak a tőkeerős részvénytársaságokkal szemben. No de hát a piac törvényeibe meglehetősen kockázatos beleavatkozni. Ámbátor az erdő és az erdőt kezelők – különösen a telepítők – az iszonyatos piacgazdasági csatározásokból „élve” szerelmének kikerülni, mert az erdők jövője önmagunk jövője. Több, mint a kukorica és több, mint a békés birkanyáj. Segítség kell nekik ott, ahol valóban erőn felüli kínlódással lehet csak gazdálkodni, s remélhetőleg ez a segítség nem is fog elmaradni. Mert a helyzet tisztázása és felmérése érdekében hozta létre a tanácskozást az Erdészeti Hivatal. Kívánjunk az integrátoroknak sok sikert, mert megérdemlik.

Bartha Pál–Pápai Gábor

Erdészeti kötélpályák Magyarországon II.

A VKD 300-as

A magyarországi kötélpályák történetében új korszakot jelent a 80-as évek kezdetétől napjainkig tartó időszak. A korábbi, többnyire gravitációs rendszerű pályákat korszerűbbek váltják fel. Ezek a pályák már árbocosak, ami gyorsabb szerelést eredményez, többnyire járműre (traktorra, tehergépkocsira) vannak felszerelve, ez lehetővé teszi a gyorsabb áttelepítést. Korszerű vezérlő berendezések jelennek meg, esetenként már távirányítóval dolgoznak.

1978-ban a Mecsekben rendezett vándorgyűlésen bemutatják az osztrák KSK-16 típusú kötélpályát, amelyet a pécsiek 1980-ban jelentős állami támogatással megvásárolnak. A dolog két szempontból jelentős: egyrészt a Mecseki Erdőgazdaság belépett a kötélpályázó hegyvidéki erdőgazdaságok sorá-

ba, másrészt az akkor nagyon korszerűnek számító berendezés megvételével igen hasznos tapasztalatok és ismeretek megszerzésére nyílt lehetőség. A pálya teherautóra volt szerelve, 16 m magas billenő árboccal volt ellátva, 4 tonna teherbírású volt és 700 m hatósugarban dolgozott.

Dr. Papp Tivadar akkori erdészeti vezető üzemi körülmények között végzett vizsgálatokat a pálya gazdaságosságára, ökológiai hatásaira vonatkozóan. Hamarosan bebizonyosodott, hogy ez a gép a magas beruházási és üzemi költségei miatt a mi viszonyaink között túlméretezett, alkalmazása a magas költségek miatt csak a koncentrált, nagy fatömegek esetén volt érdemes. Arra azonban jó volt, hogy a fejlett nyugati technikával megismertette a szakembereket.